

A legyilkolt embereket nem engedték eltemetni

Vérük megszentelte a dunapataji határt

Az 1919. június 18-án este kezdődött, és 23-án végre fojtott dunapataji népfölkelés 100. évfordulóján a Pataji Múzeumban rendezett tudományos konferenciával, valamint a dunapataji Közös Temetőben az áldozatok tömegsírja fölött emelt emlékműnél rendezett megemlékezéssel ünnepeltek Dunapatajon a hét végén.

Zsigmond Enikő
szerkesztoseg@petofinepe.hu

DUNAPATAJ 1997-ben hivatalosan is minden év június 23-át községi gyásznappá nyilvánította a képviselő-testület. Azóta a Pataji Gyásznapon emlékeznek meg a történekről és róják le tiszteletüket a több mint hatvan pataji mártír emléke előtt.

A tudományos konferenciát Dusnoki Csaba polgármester hathatós támogatása mellett Schill Tamás, a Pataji Múzeum igazgatója Kiss Gy. Csaba címzetes egyetemi tanárral szervezte közösen, és a Veritas Történetkutató Intézetet és Levéltárat kérték fel arra, hogy kapcsolódjanak be szakembereikkel az előadások sorába.

– Az identitás a közösséghez tartozás legelemibb feltétele az emlékezet, a közös múlt ismerete – mondta Kiss Gy. Csaba, és ezt szolgálta a megrendezett tudományos konferencia is.

A délelőtti ülészakon a tanácsköztársaság, a vörösteror volt a téma, majd mintegy átvezetésképp a délutáni, helyi témákat feldolgozó előadásokhoz, bemutatták Kiss Gy. Csaba dokumentumkötetét is, mely jelenleg a legrészletesebb összefoglalása a pataji 1919-es népfölkelésnek. A kötet kiadását Dunapataj Önkormányzata finanszírozta, és a Dunapatajért Közalapítvány adta ki.

Katonai tiszteletadás mellett emlékeztek a tömegsír fölött emelt emlékműnél

A szerző felvétele

Délután Patajjal és Kalocsával kapcsolatos előadások is elhangzottak, Bärth Jánostól, Romsics Imrétől, de például a Clio intézet munkatársa, Gellért Ádám konkrétan Dunapataj történelméből egy napot, a véres június 23-át ragadta ki Egy nap krónikája címmel.

A nap másik eseménye az emlékünnepe, melynek hagyománya van Dunapatajon a rendszerváltozás óta. 1997-ben rendeletben is rögzítették, hogy kötelezően minden évben megünneplik az események évfordulóját Pataji Gyász néven. A centenárium alkalmából egy nagyobb szabású eseményre került sor, katonai tiszteletadás mellett a Pataji Közös temetőben, az áldozatok tömegsírja felett 1924-ben emelt, és a Pataji Történelmi Emlékbizottság által 1994-ben helyreállított emlékműnél.

Elsőként Lezsák Sándor, az országgyűlés alelnöke lépett a mikrofonhoz és nagyon személyes hangú beszédében idézte fel 2009 júniusát, amikor az

MTA dísztermében az 1919-es pataji hősök vértanúsága Magyar Örökség Díjat kapott.

– Harminc éve szabadon beszélhetünk arról, hogy mi történt 1919-ben, mégis van kétség bennünk és adósságtörlesztés, hogy mégsem ment át úgy a köztudatba, ahogy ennek meg kellett volna történnie – fogalmazott a szónok.

A konferencia témája a tanácsköztársaság volt.

Név szerint idézte azokat a patajikat, akiket Szamuely felakasztatott vagy akiket a katonái agyonlőttek. Az áldozatokat nem engedték a családoknak eltemetni, hanem a később emelt emlékmű helyén egy tömegsírba dobálták a testeket, és ott földelték el azokat. Beszélte arról, hogy amikor 1988-ban szervezték a Magyar Demokrata Fórumot és Dunapatajon járt, Tóth Sán-

dor drámai elbeszélése után tudatosult igazán benne is, hogy milyen iszonyú tragédia történt itt.

– Itt alattunk ezek a hallok bennünket igenis erősítenek. Tudjuk, ki az ellenségünk, pontosan tudjuk, hogy mit nem akarunk és egyre jobban tudjuk, hogy mit akarunk – zárta beszédét Lezsák Sándor.

Dusnoki Csaba polgármester emlékezőbeszédében részletesen végigkövette a pataji népfölkelés eseményeit, és rámutatott: örök tanulság, hogy őseink példát mutattak, hogy ne csak akkor szeressük településünk, ha jól megy dolgunk, hanem a veszély esetén is, sőt akkor még jobban. Csak így leszünk méltóak őseinkhez, és a Magyar Örökség Díjhoz.

Az ünnepség végén Nagy Dávid református lelkipásztor mondott imát és áldást az áldozatok sírja fölött, majd a résztvevők elhelyezték koszorúikat is az emlékműnél.